

Література

1. Амiрагова Н. С. Впровадження інтерактивних технологій у процесі навчання іноземних мов / Н. С. Амiрагова // Використання інтерактивних методів при викладанні мови та літератури у середніх та вищих навчальних закладах : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Євпаторія : РВНЗ Кримський гуманітарний університет, 2009. – С. 54-57.
2. Баев Б. Ф. Психология внутренней речи : автореф. дис. д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 / ЛГПИ ; Баев Б. Ф. – Л., 1967. – 32 с.
3. Бесєдіна А. О. Вплив методів і завдань ейдетики на розвиток особистості учня // Рідна школа.– 2009.– № 2–3.– С. 61-62.
4. Глушок Л. М. Застосування інтерактивних методів при викладанні англійської мови у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії / Л.М. Глушок // Педагогічний дискурс. – 2010. – Серпень.–С. 56-59.
5. Зубенко О. В. Інтерактивні технології навчання при вивченні іноземних мов в технічному ВНЗ. Вінницький національний технічний університет (м. Вінниця, Україна) / О.В.Зубенко, С.О.Медведєва // Гуманізм та освіта : Міжнародна науково-практична конференція. Електронне наукове видання матеріалів конференції.<http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Subenko.php>
6. Коваленко О.О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003. – № 4 –С.21-23.
7. Halliday M. A. K. The users and use of language. Readings in the sociology of language / M. A. K. Halliday, A. McIntosh, P. Strevens ; edited by J. Fishman – The Hague : Mouton, 1970. – P. 136 – 169.
8. Hymes D. H. On communicative competence / D. H. Hymes. – Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1971. – 213 p.

Карлова В. А.

Иновационные методы обучения английского языка как второго иностранного в высшей школе

В статье рассматривается проблема путей внедрения и использования инновационных методов обучения английского языка как второго иностранного в высшей школе. Проанализировано эффективность и роль новых средств в повышении языковой компетенции студентов. Рассмотрены новые формы работы и целесообразность их использования во время обучения иностранного языка, что эффективно используется для обучения английского языка в высших учебных заведениях и определены перспективы появления новых методов обучения

Ключевые слова: инновационный метод, преподавание, высшая школа, навыки, языковая компетенция, эйдотехника.

Karlova V.

Innovative methods of the English language education at the high school

Nowadays the importance of education constantly rises. For achievement the mastery knowledge of English the teacher has to know the new methods of teaching, special educational techniques for choosing efficient forms of work with students according their interests, knowledge for having a concern in learning English.

Different aspects of innovations have been discovered by many scientists since 50th XX c.. O. Arlamov, N. Amiragova, O. Voznyik, L. Glushok payed their attention to the theoretical importance of the introduction of innovative methods.

The aim of this article is describing the usage of innovative methods of education and the most useful ways of their applying.

Today the reformation of educational process lasts at the high school. The educational technologies are changed too. The educational system of foreign languages, which was set up in XX c., does not accommodate requests of the modern system of education. Because of this it is always added by the pedagogical technologies and innovations.

The main task of English teaching is to develop the communicative competence of students. As one of the major target of the English language learning is the fluent speaking without language barriers. There a great amount of non-standart methods and forms of work. The most efficient are individual, pair, group and team work. The pair and group work are more common:

1. inside/outside circles;
2. brainstorm;
3. jigsaw reading;
4. think-pair-share;
5. pair-interviews etc.

The methods of eidotechniques gets popularity more and more.

To sum up for getting the best results in English education the teacher should be creative and interested in getting new information about the innovative methods of the English language education.

Key words: innovativemethod, teaching, higher education, skills, language competence, eidotechniques.

Подано до редакції 09.10.2014.

Рекомендовано до друку канд. філол. наук Машкіної О.М.

УДК 371.134+811(07)

© 2014

Левченко Я.Е.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОДЕЛІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті обґрунтовано розробку педагогічної технології формування мотиваційного, емоційного, когнітивного, рефлексивного, діяльнісного компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови, що сприяє розвитку когнітивних, комунікативних, професійно орієнтованих умінь і навичок, мовних компетенцій, ознайомлення з особливостями викладання фахових дисциплін, специфікою майбутньої професії.

Ключові слова: педагогічна технологія, спрямованість особистості, мовні компетенції, когнітивні, комунікативні уміння й навички.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У сучасному освітньому середовищі роль особистості вчителя іноземних мов постійно зростає, підвищуються вимоги до розвитку його професійних умінь і навичок, оволодіння педагогічною майстерністю, що пов'язане із втіленням в організацію навчально-виховного процесу ВНЗ сучасних педагогічних технологій. Розробка будь-якої педагогічної технології передбачає обґрунтування її концептуальної частини, тобто ідей, положень, певних вимог, а також принципів і підходів, покладених у її основу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... На підставі аналізу існуючих в педагогічній науці підходів щодо ознак педагогічної технології, умов її створення та вимог до реалізації (В. Беспалько, І. Богданова, М. Бухаркіна, О. Дубасенюк, В. Євдокимов, М. Кларин, І. Мархель, О. Падалка, С. Подмазін, Є. Полат, О. Пометун, І. Прокопенко, Г. Селевко, та ін.) можна стверджувати, що педагогічна технологія формування професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя (ПСОМВ) – це система науково обґрунтованих дій і взаємодій елементів навчального процесу, здійснення яких гарантує досягнення висунутої мети навчання. У зв'язку з цим, виникає необхідність визначити мету, завдання педагогічної технології формування ПСОМВ, обґрунтувати ідеї та положення, підходи й принципи, покладені в її основу, визначити її зміст, схарактеризувати процесуальну частину. У нашому дослідженні мета педагогічної технології формування ПСОМВ іноземної мови реалізується виконанням завдань сформувані її структурні компоненти: мотиваційний, емоційний, когнітивний, рефлексивний і діяльнісний.

Дослідниками (О. Долгіна, В. Еванс, О. Квасова, І. Колесникова, У. Літтлвуд, І. Максимова, Р. Мільруд, Є. Пассов, О. Путістіна, О. Соловова, Дж. Хармер, А. Янг та ін.) систематизовані й розроблені види завдань з інтерактивного, проблемного навчання, навчання у співробітництві, проектних видів діяльності, на комунікативно-когнітивній основі, які, на наш погляд, можуть використовуватись під час викладання як психолого-педагогічних дисциплін, так і фахових. Наприклад, інтерактивні методи роботи дозволяють актуалізувати власне комунікативно-когнітивну діяльність у межах семінарських занять як при вивченні психолого-педагогічних, так і фахових дисциплін таких як "Лексикологія англійської мови", активізувати студентів як суб'єктів діяльності, реалізувати їхній особистісний потенціал, що забезпечує продуктивний характер навчальної діяльності.

Формулювання цілей статті... Мета статті – проаналізувати проблему зорієнтованості педагогічних технологій на формування професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження... У процесі формування професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя найкориснішим є використання взаємозв'язку, синтезу, комплексу технологій інтерактивного навчання, співробітництва, особистісно орієнтованого навчання, проблемного і модульного навчання та особистісно-професійного розвитку майбутніх учителів. Усі ці педагогічні технології несуть у собі гуманістичний початок, що забезпечує не тільки успішне засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, але й сприяє їхньому інтелектуальному розвитку, самостійності, доброзичливості. Комплекс різноманітних форм і методів роботи на лекціях і семінарах при формуванні компонентів професійної спрямованості особистості майбутніх учителів іноземної мови може реалізовуватися зростанням мотивації до навчання за рахунок створення сприятливого емоційного клімату; стимулюванням комунікативної, пізнавальної активності й мовленнєвої ініціативи; розвитком умінь сприймати і оцінювати характер дій інших людей і більш об'єктивно оцінювати себе; розвитком рефлексивності й рефлексивного мислення; посиленням контролю й самоконтролю, оцінки й самооцінки.

1. Вправи, які пов'язані з шкільними програмами, віковими особливостями учнів, підручниками, рекомендованими Міністерством науки і освіти України до використання в навчальному процесі у школі, емоційно спрямовують, когнітивно збагачують, мотивують до навчання, активізують діяльність, прагнення, дають можливість отримати нові знання.

1.1 Вправи на ознайомлення і роботу з різними видами словників, що використовувались як фрагменти семінарів (MICROTEACHING):

- Робота з етимологічними словниками:

а) зробіть етимологічний аналіз слів і поясніть їхнє написання, простежте за змінами: chic, liason, beige, leisure, reservoir, debris, resume, platoon, antique, referee, engineer, silhouette, fatigue, saboteur, act, ball, balalaika, employee, muzhik, fruit, zemstvo, garage, leitmotiv, prima donna, gazette, naïve, nation, tete-a-tete.

- Робота з двомовними словниками (англо/український словник):

а) визначити семантичні відмінності слів, близьких за значенням. Пропонуються ряди синонімів або речення з ними і потрібно визначити нюанси кожного зі слів у синонімічному ряду, а також добрати слова, дуже близькі за значенням, бажано невідомі;

б) перекласти вираз із фразовими дієсловами й дібрати відповіді до ідіом.

Заздалегідь звертається увага на той факт, що під час роботи з фразовими дієсловами та ідіомами, недостатньо знати значення кожного лексичного елемента. Якщо логічно "вивести" значення в цьому разі буває

неможливо, то потрібно звертатися до словників.

- Робота з одномовними словниками:

а) позначити у словах наголошені склади.

Наголосу слід приділяти увагу з перших кроків вивчення іноземної мови. Помилки в наголошенні є найтипovішими фонетичними помилками. Ця фонетична навичка, як і будь-яка інша, вимагає постійного розвитку. Для подібних вправ використовуються спільнокореневі слова з рухливим наголосом (heir, inherent, inherit, heritage). Такі вправи можна проводити у вигляді змагання, наприклад, хто швидше і правильніше визначить наголос у слові, або у вигляді вправ “мозковий штурм” (BRAINSTORMING);

б) скласти якомога більше похідних слів від поданого слова.

Для такого завдання бажано обирати слова, котрі вимагають різних словотвірних моделей при утворенні дериватів. При цьому слід звертати увагу на частотність їхнього вживання.

- Робота з ідеографічними (тематичними) словниками:

а) вивчити одну слово-тему у словнику, наприклад, слово “ходити” (“walk”) і поєднати різні види “ходіння” з їхнім описом.

Завдання ускладнюється, якщо запропонувати скласти речення з назвами різних видів “ходіння”. Можна пов’язати цю тему з будь-якою іншою із словника, наприклад, “якості людини” і висловити думку про те, як якості людини і життєві обставини впливають на ходу;

б) висловитися коректно.

У тематичних словниках часто вводиться поняття “політична коректність”, яке відіграє особисту роль у сучасному світі. Щоб уникнути конфліктів і незручних ситуацій у спілкуванні з представниками іншої культури, у словниках часто зазначається, які слова слід використати на адресу представників різних національностей, або людей із зайвою вагою тощо. Таке завдання допомагає урізноманітнити словниковий запас й формувати соціокультурну компетенцію.

1.2 Вправи, які пов’язані з матеріалом шкільного підручника, набувають особливу значущість, при опрацюванні різних тем семінарських занять: (Модуль 2. “Семантична структура англійських слів. Типи значень. Семантичні зміни у значенні слова. Типи словосполучень”; Модуль 3. “Семантична класифікація лексичних одиниць. Етимологічний склад англійської мови. Запозичення”) [2]. Так, наприклад, при вивченні теми “Захист навколишнього середовища” використовується текст шкільного підручника “Birds in danger” [4], при опрацюванні якого треба самостійно виконати такі вправи:

- Прочитайте статтю і поясніть значення виділених слів. Потім використайте їх у своїх реченнях (Read the article and explain the highlighted words. Then use them to make up sentences of your own).

- Знайдіть синоніми до виділених слів (Find synonyms for the highlighted words).

- Доберіть антоніми до підкреслених слів (Find antonyms for the underlined words).

- Вставте пропущені назви тварин (fish; beaver; horses; dogs; cat; crocodile) і поясніть кожну з ідіом.

Використовуйте ідіоми, щоб скласти свої власні речення (Fill in the correct animal and then explain each of the idioms. Use the idioms to make sentences of your own).

1. He is such a(n) eager .....that he springs out of bed every morning, ready for work.

2. She told him to let sleeping ..... lie and not to mention the problem to Jack.

3. They want to choose a new leader, but I told them they shouldn't change ..... in midstream.

4. She let the .....out of the bag when she started talking about the plans for the surprise party.

5. Those were just .....tears. She wasn't really upset at all.

6. I felt like a ..... out of water at the party because I didn't know anyone.

- Знайдіть у тексті фразеологічні звороти (ідіоми) й поясніть їхнє значення (Find idioms in the text and explain their meanings).

1.3 Вправи на побудову асоціативних карт, карт пам’яті (MIND MAPPING) корисні на семінарському занятті при викладанні теми “Різні аспекти словотворення” (Модуль 1. “Словотворення. Основні засоби англійського словотворення”) [2].

- З’єднайте слова у стовпчиках підручника CLICK ON так, щоб отримати складні іменники. Побудуйте речення з ними (Match the columns to form compound nouns, then make up sentences using them).

global

fuels

acid

rain

ozone

warming

fossil

layer

2. Вправи на розробку різних видів проектів (оригінальні) мотивують, зацікавлюють, когнітивне насичують заняття.

Оригінальним є такий вид проектної діяльності, що пов’язує цикл психолого-педагогічних дисциплін і

фахових дисциплін при навчанні у ВНЗ, і слугує ланцюгом, який сприяє створенню професійної моделі майбутнього вчителя. Така тема проєктів розглядається під загальною назвою “Словникова педагогіка” (термін О. Солововой) [3]. Публікація величезної кількості різноманітних навчальних словників сприяла формуванню навчального посібника до словників (робочі зошити), головна особливість якого полягає в тому, що в ньому поєднуються властива словнику лінгвістична ґрунтовність і коректність опису лексичних одиниць із методичним апаратом, який забезпечує засвоєння лексичного матеріалу словника.

На семінарах у ВНЗ, а також на уроках у школі під час педагогічної практики є доцільним проєктний вид діяльності, пов'язаний із використанням відеоматеріалів, наприклад, перегляд відеофрагментів, фільмів тощо. Відеоматеріали мають практично необмежені можливості для проведення аналізу, побудованого на порівнянні культурних реалій і особливостей поведінки людей у різних ситуацій міжкультурного спілкування. Такий перегляд має сильний емоційний вплив, є стимулом і умовою створення додаткової мотивації в подальшій навчально-пошуковій і творчій діяльності. Переглядом відеоматеріалів можна завершувати семінари з проблеми “Словотворення. Основні засоби англійського словотворення” (Модуль 1). Так, наприклад, після перегляду фільму “Чарлі і шоколадна фабрика” студентам пропонується виконати проєкт за темою “Наслідки використання звуконаслідування як засобу словотворення у сучасній англійській мові”.

3. Вправи (оригінальні), пов'язані з рольовими (діловими) іграми.

- При вивченні теми “Фразеологія” (Модуль 2. “Семантична структура англійських слів. Типи значень. Семантичні зміни у значенні слова. Типи словосполучень”) проводилась така гра: студенти розподіляються на дві команди, потім перша команда показує за допомогою карток із малюнками компоненти фразеологічного звороту (НА ПАСІКУ МЕД НОСИТИ – TO CARRY COALS TO NEW CASTLE), а друга команда намагається відгадати. Потім черга переходить до другої команди, яка розігрує за ролями компоненти фразеологічного звороту (ХОДИТИ В КОЛО ТА НАВКОЛО – TO GO ROUND THE BUSH).

- Вивченню теми “Запозичення” (Модуль 3. “Семантична класифікація лексичних одиниць. Етимологічний склад англійської мови. Запозичення”) допомагали вправи та ігри, що пов'язані з розвитком аксіологічного потенціалу, необхідною умовою якого є процес орієнтації майбутніх учителів на мовленнєве спілкування, встановлення міжкультурних контактів, розвиток національно-культурних знань і пізнавального інтересу, котрий є усвідомленим мотивом пізнання, освітньою потребою особистості.

Процес формування і розвитку ціннісних орієнтацій особистості майбутнього вчителя є ефективним у “діалозі культур”, котрий набуває в сучасних умовах особливого значення, оскільки процес ознайомлення студентів з культурою країни, яка вивчається, не буде досить повним без створення методичних умов для зіставлення ціннісних орієнтацій двох культур – української й англійської. На семінарі може бути запропонована така гра, у якій беруть участь два студенти: один грає роль англійця, а другий – українець. Вони розігрують ситуацію, у якій намагаються пояснити один одному запозичені слова, які відображають реалії життя і національно-культурну своєрідність обох народів. Така гра усуває проблему виникнення мовних конфліктів, котрі значною мірою знижують ефективність процесу міжкультурної комунікації. Наприклад:

Англієць: “Поясни мені, що таке борщ?”

Українець: “Що таке гаджет?”

Англієць: “Що таке вареники?”

Українець: “Що таке леп-топ?”

4. Вправи з використанням текстів із психолого-педагогічних дисциплін, які сприяють аналізу лексикологічних явищ.

- Читання і вільна дискусія (READING AND FREE DISCUSSION)
- Звання магістра – це один із ступенів, який отримує студент у ВНЗ. Обговоріть, навіщо студентам цей ступінь? Які переваги він надає? (Master's degree is a first graduate degree. Why do people go for it? How does going for Master's degree benefit its seekers? Note down your ideas).
- Прочитайте уривок, щоб підтвердити або спростувати свою думку (Read an excerpt below to prove or disprove your ideas).

Basics of MA (Master's degree) course [1]

c) Знайдіть омоніми до виділених слів (Find homonyms for the highlighted words).

d) Доберіть синоніми до підкреслених слів (Find synonyms for the underlined words).

e) Поясніть, як утворені такі слова (Comment on the word building process): MA, transformation, personal, development, exhaustive, mutually, awareness, specialized, outcomes.

Отже, для формування компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови при вивченні фахової дисципліни “Лексикологія англійської мови” використовувались такі види вправ, які майбутній вчитель зможе застосовувати у процесі семінарських занять, на заняттях як у школі, так і під час різноманітних видів практики. В цих вправах яскраво простежується логіко-предметний зв'язок з іншими

дисциплінами психолого-педагогічного циклу (основи педагогічної майстерності), фахового, методичного циклів (методика викладання англійської мови у школі, країнознавство, практика англійського усного та писемного мовлення).

Висновки... Таким чином, педагогічна технологія формування професійної моделі майбутнього вчителя іноземної мови є своєрідним інструментом навчання, засобом спілкування і контролю знань, умінь і навичок майбутніх учителів, що дає змогу студентам ознайомитися з особливостями викладання того чи іншого предмету, специфікою майбутньої професії, допомагає знайти мотиваційний зв'язок і зацікавити кожною вправою. Все це є дидактичним підґрунтям для подальшого формування емоційного, мотиваційного, рефлексивного, когнітивного, діяльнісного компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови.

Література

1. Квасова О. Г. Going for Degree. Professional English for Students of Linguistics : навч. посіб. / О. Г. Квасова. – К. : Ленвіт, 2012. – 167 с.
2. Левченко Я. Е. Професійна спрямованість особистості майбутнього вчителя: технологічний аспект: навч. посіб. / Я. Е. Левченко. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. – 192 с.
3. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособ. для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – [2-е изд.]. – М. : АСТ: Астрель, 2010. – 272 с.
4. Evans V. CLICK ON 4: [student's book] / V. Evans, N. O'Sullivan. – EU : Express Publishing, 2010. – 192 p.

Левченко Я.Э.

Педагогические технологии формирования профессиональной модели будущего учителя иностранного языка

В статье обоснована разработка педагогической технологии формирования мотивационного, эмоционального, когнитивного, рефлексивного, деятельностного компонентов профессиональной направленности личности будущего учителя иностранного языка, что способствует развитию когнитивных, коммуникативных, профессионально ориентированных умений и навыков, языковых компетенций, знакомство с особенностями преподавания специальных дисциплин, спецификой будущей профессии.

Ключевые слова: педагогическая технология, направленность личности, языковые компетенции, когнитивные, коммуникативные умения и навыки.

Levchenko Y.

Pedagogical technologies of forming professional model of future foreign language teacher

Working out pedagogical technology of forming professional orientation of future foreign language teacher's personality is grounded in the article. The aim of this technology is developing cognitive, communicative, professional-oriented skills and experiences, language competence, mastering the peculiarities of teaching special disciplines, specific features of future profession.

In the process of forming professional orientation of future foreign language teacher's personality it is useful to put into practice the interaction, the synthesis, the complex of technologies of interactive teaching, the technology of cooperative learning, the personality-oriented technology, the technology of module and problem teaching, the technology of personal and professional development of future teachers.

In order to form professional model of future foreign language teacher during teaching the special discipline "English Lexicology" such kinds of exercises have been used which contain logical and subject connection between other disciplines of the psychological and pedagogical cycle (e.g. Basics of Pedagogical Skill), special, methodological cycle (The Methodology of Teaching English Language in Schools, Country studies, English Language).

These exercises are peculiar instrument of teaching, the way of communication and control of knowledge, skills of future teachers. This instrument gives future teachers the opportunity to master the peculiarities of teaching one or another subject, specific features of future profession, meeting pupils, their needs, skills, experiences; helps to find out motivational connection and take an interest in any exercises which are the didactic ground for forming components of professional orientation of future foreign language teacher's personality, such as: emotional, motivational, reflexive, cognitive, activity.

Key words: pedagogical technology, personal orientation, language competence, cognitive, communicative skills and experiences.

Подано до редакції 16.09.2014.

УДК 378:[378.147]

© 2014

Федорова О.В.

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ
У ФОРМУВАННІ ТЕХНІЧНИХ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ**

В даній статті автором розглядається питання формування технічних знань майбутніх вчителів технологій через впровадження у процес підготовки студентів інтерактивних засобів навчання. Це викликано тим, що вони стали засобом підвищення продуктивності праці у всіх сферах діяльності людини. Різко зріс обсяг необхідних знань, і за допомогою традиційних способів і методик викладання вже неможливо підготувати необхідну кількість високопрофесійних фахівців.

Крім того в статті проведено дослідження поглядів вчених на поняття "технічне знання", розглянуті види технічних знань, якими повинен володіти майбутній педагог, значущість технічної підготовки вчителів технологій.

Ключові слова: інтерактивні засоби навчання, проектування уроку, технічні знання, мультимедіа, мультимедіа-технології, гіпермедіа, гіпермедіа-технології, мультимедіа-презентація.